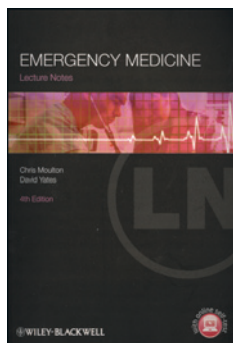


Nok en «kokebok» i akuttmedisin



Chris Moulton, David Yates
Emergency medicine
 Lecture notes. 4. utg. 446 s, tab, ill.
 Chichester: Wiley-Blackwell, 2012.
 Pris GBP 30
 ISBN 978-1-4443-3666-5

Markedet for bøker som påstås å gi en bred og god presentasjon i ulike fag, er umettelig. Medisinstudentene spør også ofte om det ikke finnes litt mindre omfattende alternativer når de store «basisverkene» dukker opp på pensumlistene. Man kan jo godt forstå at studentene foretrekker lærebøker som er mulig å ta med seg i skolesekken uten å få belastningsskader.

Derfor er det kanskje ikke underlig at vi nesten «oversvømmes» av ulike lærebøker som skal gi den nødvendige *oversikten*. Imidlertid er det slik at det er betydelig vanskeligere å skrive en kort, konsis og god lærebok enn en «bibel» der alt mulig som kan tenkes å høre inn under fagfeltet, tas med.

Denne boken er fjerde utgave av en samling «forelesningsnotater» i det faget man i Storbritannia kaller akuttmedisin. Forfatterne sikter seg inn på medisinstudentene og unge leger, og det er kanskje derfor boken omfatter alt fra diagram med basalmedisinske formler og kjemiske strukturer, via korte patofysiologiske beskrivelser, til lister over diagnostiske kriterier og behandlingforslag. Slik sett er undertittelen, om at leseren kan forvente seg *notater*, dekkende.

På den annen side er det tiltalende at man finner mange relevante kapitler med utgangspunkt i vanlige problemstillinger, f.eks. akutte bukmerter. Det er mange lister, tabeller og figurer, men jevnt over er teksten forholdsvis omfattende. Anmelderen fant ingen skrivefeil, men noen kryssreferanser var feil.

Layouten er grei og likner for øvrig moderne lærebøker der man på nesten hver eneste side finner tekstbokser med «nøkkelinformasjon».

I likhet med mange av dagens fagbøker har denne utgaven også en hjemmeside på Internett med både kontrollspørsmål og reklame for de andre bøkene i denne serien. I britisk tradisjon er spørsmålene av typen «multiple choice», og noen vil nok hevde at verdien av slike spørsmål er noe begrenset. Når man svarer rett, får man en kort begrunnelse for hvorfor dette svaret er korrekt.

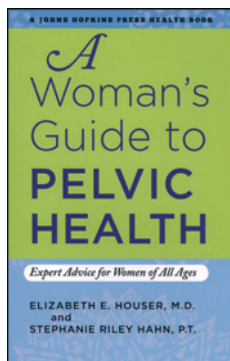
Selv om man enkelte steder refererer til retningslinjer, er det et savn at kapitlene mangler referanser til artikler og netressurser. Man må jo anta at teksten baserer seg på mer enn forfatterens egne personlige erfaringer.

Da første utgave forelå for knapt 30 år siden, savnet nok medisinstudentene og unge leger en bok som kunne dekke det store spennet som akuttmedisinen i britiske akuttmottak representerte. Siden den tid har det kommet mange andre lærebøker på markedet. For norske forhold finnes det etter min mening bedre alternativer, men som oppslagsbok for medisinstudentene kan den fungere. Så selv om den ikke havner øverst på min egen ønskeliste, synes jeg den gjerne hører hjemme på en legevakt eller i et akuttmottak.

Guttorm Brattebø

Akuttmedisinsk seksjon KSK
 Haukeland universitetssykehus

Innsiktsfullt om kvinners bekkenbunnsplager



Elizabeth E. Houser, Stephanie Riley Hahn
A woman`s guide to pelvic health
 Expert advice for women of all ages. 206 s, tab, ill.
 Baltimore, MD: The Johns Hopkins University Press, 2012. Pris USD 19
 ISBN 978-1-4214-0692-3

Forfatterne har lang klinisk erfaring fra amerikansk helsevesen som henholdsvis urolog og fysioterapeut. De henvender seg til kvinner i alle aldre, med vanlige bekkenbunnsplager, på en forståelsesfull og pedagogisk måte. Formålet er å komme til livs den skam inkontinensproblematikk og bekkenbunnsplager generelt er beheftet med. Videre er målet å øke kvinners kunnskap om egne plager og senke terskelen for å søke profesjonell hjelp. Boken inneholder for øvrig solide instruksjoner i bekkenbunnsøvelser som leserne kan utføre uforstyrret i eget hjem.

Forfatterne bruker pasienthistorier aktivt for å beskrive følgende fem høyprevalente bekkenbunnsplager: stress-, urge- og blandingsinkontinens, genitalt descens og redusert seksuell følsomhet. Første kapittel inneholder et egenutfyllingsskjema, hvor leserne gis en indikasjon på hvilke(n) tilstand(er) deres symptomer samsvarer med. På dette grunnlag kan leseren velge ut relevante kapitler for seg selv. De fem diagnosene beskrives i påfølgende kapitler gjennom en fast og oversiktlig oppbygging. De tre siste kapitlene er generelle, og man beskriver bekkenbunnstrening, konservative behandlingsmetoder og kirurgiske prosedyrer inngående.

Språket er gjennomgående lettfattelig, med lite medisinsk terminologi. Layouten er enkel og funksjonell. Illustrasjonene er skjematisk og uten farger, men fungerer godt til sitt formål. For øvrig er det kildehenvisninger til hvert kapittel og stikkordregister bakerst.

Houser og Hahn belyser viktige temaer som rammer mange kvinner, også i ung alder. De investerer mye i alliansen med sine lesere via innsiktsfulle beskrivelser av de livskvalitetsmessige kompromitteringer plagene ofte skaper. Bekkenbunnsøvelser viser seg i større eller mindre grad effektive for alle tilstandene, men utføres ofte feilaktig, med lav etterlevelse. Boken kan følgelig tjene som motivator for bekkenbunnstrening og konservative behandlingsmetoder generelt. Forfatterne oppfordrer til løpende kontakt med allmennlege/spesialist, og de formidler positive holdninger til kirurgisk behandling.

Angående overførbarhet fra amerikanske til norske forhold er både epidemiologiske data og generelle retningslinjer overveiende like mellom USA og Norge. Det er noen forskjeller i medikamentanbefalinger, men også her er majoriteten sammenfallende. Tilstanden redusert seksuell følsomhet er nyttig å øke sin kunnskap om, også for fagfolk. For øvrig kan det stilles spørsmålsteget ved diagnosesammenheng som utgjør bokens hovedkjerne. Samlingen virker tidvis kunstig betinget i betydelige forskjeller i sykdomsmekanisme og behandlingsmetoder, i tillegg til aldersgjennomsnitt i pasientgruppene.

Leseropplevelsen føles av og til uoversiktlig grunnet stadige henvisninger mellom kapitlene og gjentakelse av generell informasjon. Det finnes imidlertid lite øvrig litteratur på området med liknende form, og boken antas å ha et marked. Foreløpig er den kun på engelsk og vil trolig ha en noe begrenset norsk leserskare. Sannsynligvis er den best egnet for yngre kvinner med stressinkontinens.

Leger kan råde aktuelle pasienter til å lese forfatterens nettside – www.awomansguidetopelvichealth.com – inkludert gratis e-bok, for å avgjøre om boken kan være av interesse.

Maria Rognlid

Rus og spesialpsykiatrisk klinikk
 Universitetssykehuset Nord-Norge